

En zoo komt het dan, dat de lachhartigheid er den ernst bant; dat de zaai voor het heilige bot en stomp wordt; dat bestendige opwinding er de personen van zichzelf vervreemdt, en dat de Lichtzinnigheid, straks in spottalig uitslaande, een macht wordt, die hen overheerscht, en waaraan ze geen weerstand kunnen bieden.

Dien toestand nu van een in weelde levend mensch, die door de Lichtzinnigheid ten slotte overmand wordt, teekent Jesaja in een kraas beeld.

Ge kunt u immers wel een moedig, krachtig paard voorstellen, dat den kop in de lucht steekend, en niet zonder vluggen zwier, moedig aan den lastwagen trekt. Een paard waar voor in zit en dat vooruit wil, maar . . . dat met koorden en zelen voor den lastwagen is gespannen, en nu niet vooruit kan, of het moet aan die koorden en zelen den wagen meetrekken.

Welnu, aan zulk een paard, zegt de profeet, is zulk een wederig en overspannen zondard gelijk.

»Wee, dengenen die de ongerechtigheid met koorden der ijdelheid, en den zondewagen als met dikke zelen trekken.»

Aldus is de slavernij van deze zonde.

De overspanning gunt geen rust. Als er afspanning door uitputting volgen zou, klopt alstonds de zweepslag van den drijver, die de zondewagen stuurt.

Voort, voort moet het, en voort gaat het. De rijke man heeft te midden der weelde de heerschappij over zijn eigen geest verloren. Ongemerkt heeft de weelde hem koorden, en de brooddrunkenheid hem zelen aangelegd.

Hij voelt nog dat de zonde een last is, maar een last als van een wagen dien hij voort moet trekken.

En als het moedige paard trekt hij dien wagen, en geraakt hij met dien zondelast al verder op het pad der zonde.

Er is geen bezinning, er is geen stilstaan meer.

En als hij soms in een oogenblik van ontuchtering en van terugkeer van ernst zich los wil rukken, merkt hij maar al te spoedig hoe die koorden te stevig en dien zelen te dik zijn, om ze stuk te rijten.

En zoo draaft hij voort, altoos in overspanning, steeds met den drijver achter zich.

En gelijk eens hij ophield het geld te hebben, omdat het geld hem had, zoo ook is hij het nu niet meer die de weelde heeft, maar de weelde is zijn booze meester geworden.

De straf der zonde is de zonde nageloopt, en heeft hem van rijk man en wederig wereldkind slaaf der zonde gemaakt.

En zoo is de ernst des levens voor altijd van hem gevonden, en is de Lichtzinnigheid de kanter geworden die hem verteert.

En natuurlijk toen kon de spotternij met het heilige niet uitbliven.

Wie nog ernst in zijn ziel ondruigt, leeft nog voor den Almachtigen, en schrikt nog voor den Rechter van levenden en dooden.

Maar de slaaf der Lichtzinnigheid licht niet een schaterlach den heiligen ernst in het aangezicht uit, en roept God tergend toe: »Dat Jehovah zich haast, dat Hij zijn werk bespoedige, opdat wij het zien, en laat waarden de raadslag van den Heilige Israels, dat wij het vernemen« (vs. 19).

Tot zulk een uitdruigen van God en een vermetel en roekeloos inroepen van het oordeel, komt men wel niet open.

Eerst druppel voor druppel wordt het booze gij in de aderen onzer ziel ingelaten.

De eerste maal het een ander hooren zeggen, en zelf nog half er voor terugdeinzen, maar toch zwijgen.

Een volgend maal reeds die schrik weg, en om zulke spottalig als ze geestig ware, meelgelachen.

Dan ze uitlokken, dat een ander ze nogmaals hooren doe.

Allens er zelf een enkelen klank van op de lippen nemen, om anderen toejuiching in te oogsten.

Steeds drieste, steeds stouter aan zoo onheilighen drang toegeven.

Ten leste anderen er in voorgaan.

En eindelijk er behagen in schuppen, de jongeren die nog niet zoo ver in het booze waren, uit hun onnoozelheid uitdrijven, hun opzettelijk de ziel verfligten, en er welust aan hebben, als een die eerst voor zulk een spottalig nog beelde, ten slotte overmand is en nu zelf, eerst meelacht, en dan meedoet.

O, hoewel jonge mannen zijn er niet, die eerst aan moeders knie het bidden leeren, die van ontzag voor het heilige vervuld waren, en wrak riepen als ze eens spottalig hoorden, en die nu in gelagtaal en op sociëit te midden der tafelschuimende spotters neerzitten, er in genietende als die God van hun vader en van hun moeder, voor Wien ze eens zelven neerknielden, getergd wordt met lastering en met spot wordt gehoort.

Tegen niets heeft daarom 's Heeren volk zoo ernstig te waken, als tegen het steeds dreigend gevaar, dat de demon der Lichtzinnigheid binnenstrijpt in hun eigen kring en in den kring onzer huisgezinnen.

Dat voort die demon te doen door een verleidelijk boek, dat boeiend geschreven is, of door een kennis of vriend, die boeit door zijn verschijning of prettige manier van zich voor te doen.

En als dan zulk een boek ter slaiks gelezen, of wel zulk een spottend jongman met zekere gretigheid wordt aangehoort, dan is het gij reeds bezig te werken, en dringt de booze plage in het bloed in.

Darom kan er niet genoeg op aangedrongen, dat Christenouders al zulke boeken, ook al hoeten ze De Gids, toch uit hun huisgezin hanteeren, en het bezoek van al zulke verleidelijke vrienden afweren, ook al zij ze van de familie, en ook al zij ze overigens nog zoo voorloven en lief.

Al zulke boeken en personen zijn besmet, en ze deelen aan u en aan uw kinderen de besmetting mede, als uw gezin er, anders dan voorbijgaande, mee in aanraking komt.

Verget niet, een spotters schuilt ook in uw eigen hart en in het hart van uw kind, en de lust, om aan een koord of zeel van den zondewagen te gaan meetrekken, zit ons tot aan onzen dood toe in ons zondig bloed.

Darom hooren Lichtzinnige boeken en Lichtzinnige preikers niet in uw huis, en zij hoort niet in hun huizen, en uw kinderen moet door geen omgang of uitgaanspartij aan het verkeer in de woning der Lichtzinnigen wennen.

Hebt ge den moed, bezit ge de zeggingskracht, om als ze bij u komen, of gij bij hen zijt, hen aanstonds te weerstaan en hun den mond te stoppen, hef dan vrij den slagboom op, maar reken er dan ook op, dat de omgang zeer spoedig uit is.

Zoo streng moet gehandeld, niet omdat we

onszelve heiliger achten dan anderen, maar omdat God gezegd heeft: *Ge vaan hen uit*, en omdat de zonde in uw eigen hart het gevaar van meddoen zoo groot en zoo ernstig maakt.

Ge uit van Babylon, roept de Heere, en die wereld der Lichtzinnigheid is Babylon.

Wat in die kringen heerscht, is de geest van Belsazar op zijn schitterend festijn, toen ook allen brasten en schaterden en spottten, tot het »Mene, Tekel, Upharsin« in vlammen schrift op den wand verscheen.

Want al is het, dat God heden ten dage de Lichtzinnigen te midden hunner Lichtzinnigheden niet meer op zoo wonderbare wijze verschrikt, eenmaal toch zullen ook zij dat »Mene, Tekel Upharsin« in de verbijstering der ontzetting, voor zich zien glinsteren.

Niet juist voor hun sterven, Zelfs niet altijd op hun sterfbed.

Maar zekerlijk en gewis zoudra ze zijn gestorven, als ze hun doffe en ontgliande oogen sulen opendoen in de eeuwigheid.

Amsterdam, 24 Mei 1895.

Ter geruststelling.

Naar het schijnt — plaatsen zijn niet genoemd — worden in een enkele kerk de Gereformeerde eenigszins ontrust, doordien men er de valsche leer verkondigt, alsof alle kinderen die ten Doop gepresenteerd worden, wedergeboren zouden zijn. Een evenzoo in andere kerken, doordien men er aan de meening ingang verschaft, alsof een kind van geloovige ouders tot op den dag van zijn bekeering, feitelijk dezelfde gestalte zou hebben als een kind van Joden, Turken of Heidenen.

Beide deze voorstellingen nu zijn met de waarheid in strijd.

Niemand wordt wedergeboren, tenzij hij uitverkoren zij, en zoo kan er dus ook bij kleine kinderen van geen zaligmakende genade sprake zijn, tenzij die genade hun uit het decreet der verkiezing toelooft.

Het is ter wegneming van dit verkeerlika maverstaand, dat hier een korte verklaring van de zaak sta, opdat men wete wat er van aan zij.

Toen in de 16de eeuw heel de Christenheid nog Roomsch was, beleed men met Rome, dat een klein kindeke wedergeboren werd door den heiligen Doop. Ieder gedoopte was alsoo wedergeboren, en dat zovelen toch verloren gingen, lag daaraan, dat naar Romes leer, een wedergeborene ook weer afvallen en vervallen kon. Daar nu de Doop instrument was van de wedergeboorte, hing de realisering van de wedergeboorte voor geen gering deel aan de daad van den priester, aan de actie van een mensch, en boette men dus haar hoogheilige betekenis in niet geringe mate in.

De Lutherschen bleven ten deele in deze dwaling hangen, en stelden het eveneens voor, alsof er tusschen de wedergeboorte en den Doop zulk een verband bestond, dat zij onder, door of bij den Doop tot stand kwam. Uit dien hoofde loochenden ook de Lutherschen de volharding der heiligen, en leerden dat ze vervallen konden.

Overmits nu de Grieksche kerk in gelijke voorstelling leefde, en ook de Doopers alle volwassene gedoopten voor wedergeboorte hielden, verkreeg men dit resultaat, dat heel de Christenheid leerde: Elk gedoopte is wedergeboren. Gedoopt en niet wedergeboren is ondenkbaar.

Hiertegen nu kwamen onze Gereformeerde kerken van meetaf in verzet.

Zij hielden staande, dat de genade particulier is, dat zaligmakende genade alleen aan de uitverkorenen ten deel valt, en dat het instorten van deze zaligmakende genade niet aan eenig Sacrament hangt, maar in de vrijmacht Gods staat. Altoos met dien verstande, dat een eens begenadigde, zoo hij verkoren was, nooit meer vervallen kan.

Zoo werd het wederbarende werk des Heiligen Geestes van den Doop losgemaakt, met dien verstande, dat er twee werkingen des Geestes uitgingen, de éene buiten alle Sacrament om, om hem de kiem, het zaad des nieuwen levens in te planten, en de andere om voor het bewustzijn van den geloovige de beloften Gods aan den begenadigde te bezegelen.

Hierbij nu rees de vraag, of men, aldus de zaak verstaande, een verkorene en begenadigde eerst dan zou doopen, als hij tot bewust geloof en bewuste bekeering zou gekomen zijn, of wel dat men hem doopen zou, ook al wist hij er zelf nog niets van. Alzoo niet om wat hij beleed of ervoer, maar alleen op grond van hetgeen God van zijn zijde voor hem was, en over hem beloten had.

Bij die keuze kozen de Doopers het eerste, maar de Gereformeerde kerken het tweede.

Zij bleven bij den kinderdoop.

Dit deden ze uit eerbied voor het werk Gods. Men behoefde niet op het uitkomen van 's menschen geloof te wachten. Niet 's menschen werk, maar Gods Woord en werk moest worden bezegeld.

Doch hoe nu tot klaarheid te komen?

Natuurlijk kwam de Doop evenals het Avondmaal alleen aan de uitverkorenen toe. Bezaten we derhalve een lijst, waarop we zien konden wie al dan niet uitverkoren waren, zoo ware de zaak uitgemaakt. Alleen wie op deze lijst stond, had dan recht op de Sacramenten.

Zoo stond de zaak echter niet.

In het Boek van Gods raadsbesluiten slaat niemand een oog, en ons oordeel, of iemand een begenadigde, een geloovige, een verlorne en een vrijgemaakte, een kind Gods en dus een uitverkorene is, mist (de persoon zelf natuurlijk uitgezonderd) zowel bij de kleine kinderen als bij de groote menschen alle zekerheid.

Voor het volstrekte oordeelen trad daarom het oordeel der Heide, gelijk men dit noemde, in de plaats, en men legde allen nadruk op de leer des Verbonds.

In dat Verbond was als bondeling begrepen al wie zijn geloof beleed en door zijn wan-

del bevestigde; en wat de kleine kinderen aangaat, nam men zijn toevlucht tot de beloften Gods, dat de kinderen der geloovigen" voor het zaad gerekend worden.

Dus niet de voorstelling, alsof er in de kerke Christi en in het Verbond Gods geloovigen en ongelooovigen, Christenen en Heidenen zouden zijn.

Dat noot.

In de kerke Christi zijn niets dan geloovigen, in het Verbond niets dan bondelingen, en al wat er buiten deze insluit, is hypocriet. D. w. z. is een man die zich als een geloovige voordoeft, zonder het te zijn, en de rol van een bondeling speelt, terwijl hij er buiten staat.

Geloovigen en hypocrieten kent onze Catechismus in de vergadering der geloovigen; geloovigen en ongelooovigen niet.

Al wat rechtens binnen de grenzen van het Verbond viel, was dus heilig; en, in zoover ook de kleine kinderen er binnen vielen, waren ook zij heilig, en als zoodaam van de Turken, Joden en Heidenen onderscheiden.

Tot zoover bleven dan ook alle Gereformeerde kerken eenparig. Zoo oordeelden alle. Maar voor de Gereformeerde kerken van Nederland was de schoone taak weggelegd, om dit punt nog nader uit te werken, en breeder te belijden.

Vergelijk men dan ook de belijdenissen van andere Gereformeerde kerken, met die van onze kerken, dan ontwaart men, hoe veel duidelijker en omstandiger de onze zich hier uitlaten.

Dit was het gevolg van hun strijd met de Wederdoopers; die ook wel elders, maar niet in die mate bestond, en die alleen in onze landen geleerde tolken vond in Philipps Dierix, David Jorissen en Menno Simonz.

Deze mannen zijn het, die toen eerst à Lasco en Maarten Micron, en daarna Guido de Bray en onze verdere theologen genoot hebben, in dit stuk der waarheid dieper in te dringen.

Die Doopers beweerden namelijk, dat de kleine kinderen, hoewel in zonde ontvangen, toch niet der verdoemenis onderworpen waren, zoodat, ook indien ze vroeg wegstierven, hun onnoozelheid hen reddde ten eeuwigten leven.

Hiertegen kwamen onze Gereformeerden met verontwaardiging op. Dat was heel het stuk der zonde ondermijnen. Dat was Gods Woord regelrecht weerspreken. Zoo mocht niet geleenaard worden.

Neen, neen, ook de kleine kinderen waren wederge in zonde ontvangen en geboren en der verdoemenis onderworpen, zoodat ze niet ten leven konden komen, tenzij ze wedergeboren werden door den Heiligen Geest.

Goed, antwoordden nu de Doopers, maar hoe stelt ge het dan met die duizenden en tienduizenden kinderen, die vroeg wegstierven, eer ze tot jaren van onderscheid komen, voor zoover ze uitverkoren zijn?

En die vraag nu heeft eerst Calvijn, en na hem onze Nederlandsche godgeleerden, schier eenparig tot het antwoord geleid, dat God de Heere machtig is het zaad des eeuwigten levens door de verborgen werking des Heiligen Geestes ook in het kleinste kind in de wieg of aan moeders borst te doen indalen.

Later hebben de Arminianen deze zelfde bedenking van de Doopers overgenomen en tegen ons geslingerd, en is er onzerzijds nogmaals hetzelfde op geantwoord.

Hierbij echter kon men niet blijven staan.

Waren onze kleine kinderen der verdoemenis deelachtig, en stonden ze in dit opzicht met de kinderen van Heidenen, Turken en Joden op één lijn, hoe konden ze dan tegelijk heilig, en dus van de kinderen van Joden en Turken onderscheiden zijn?

Van een uitwendige Verbondsheiligheid kon hierbij geen sprake zijn, want het heilig in 1 Cor. 7:14 was niet in Levitischen zin bedoeld, en de beloften des Nieuwen Verbonds waren niet uitwendig, maar geestelijk.

Was dat kleine kindeke verbondeling, dan moest het ook lidmaat van Christus en van zijn gemeente, en erfgenaam des Koninkrijks zijn, en dat was ondenkbaar tenzij God de Heere zelf door een daad van zaligmakende genade het van de kinderen van Heidenen en Turken onderscheiden had.

Natuurlijk gold dit alleen van de uitverkorenen kinderen, alle overige konden later niet anders dan als hypocrieten verkeeren; ze schenen dan zoo, maar waren zoo niet; doch van de verkoren kinderen moest beleden, dat ze inwendig en alsoo daadwerkelijk een genade bezaten, die ze van de Turken en Heidenen onderscheidde.

Dit nu heeft toen eerst Calvijn, en na hem schier al onze Gereformeerde theologen tot het inzicht gebracht, dat zaad, kiem, wortel eenerzijds, en boom, bloem, vrucht anderzijds ook op geestelijk gebied moeten onderscheiden worden.

De zede, zoo zeiden ze, is in een pasgeborene kind, maar blijft verborgen en komt eerst later uit. En zoo nu ook is het geloof, de boete, de belijdenis, als vrucht van het nieuwe leven wel naar kiem en vermoogen in het kindeke, maar ge merkt er nog niets van, en eerst bij het opwassen loopt dit nieuwe leven uit.

Of zulk een kindeke een verkorene is of niet, weet de kerk niet. Zij oordeelt dus zelve niet, maar houdt zich aan de Verbondsleer en aan de ordinaantie Gods. Zoo geeft ze stellig den Doop aan velen aan wie de Doop, omdat ze niet uitverkoren zijn, niet toekomt. Maar dit ligt niet voor haar verantwoord. Zij heeft zich aan den regel des Verbonds te houden, en die regel is, dat de geloovigen niet han zulk heilig zijn, en dat alsoo de kleine kinderen der geloovigen te beschouwen zijn, als door een geestelijk daad Gods van de kinderen van Joden en Heidenen onderscheiden, zoodat ze, de betekende zaak hebbende, nu ook het teeken der zaak moeten ontvangen, en als lidmaten van Christus moeten gedoopt worden.

Aldus is de ontwikkeling van dit leerstuk

met name in onze kerken geweest, en de belijdenis en de formulieren onzer kerk dragen hier het duidelijke kenmerk van.

Intusschen deze belijdenis was natuurlijk alleen vol te houden; zoolang metterdaad de volwassene leden der kerk erkende geloovigen waren, en men door strenge toezicht uit de kerk weerde, wie hypocriet bleek te zijn.

Het kind toch van een hypocriet is volstrekt geen zaad der kerk, en aan zulk een kind komt de Doop niet toe.

Vandaar dat deze scherp doorgedachte belijdenis wel stand hield in de eerste tijden, toen de kerk zuiver bleef en de tucht handhaafde, maar wankelen ging zoodra men te kwader ure de Volkskerk er in haalde.

In een Volkskerk is de kinderdoop kortweg leugen, en de voorstelling alsof de kleine kinderen der leden heilig zijn, door en door oawaar.

Dit had dan ook ten gevolge, dat met name sinds 1700 al sterker verzet tegen onze doopformule, tegen de doopwijze, en tegen deze geheele belijdenis opkwam.

In de Volkskerk was dit alles tot een leugen geworden, en de ernstige en geestelijke gestemde lieden, die later op allerlei wijze tegen deze leugen protesteerden, waren in hun volste recht.

Alleen maar wat deze vrome kinderen Gods hadden moeten doen, was niet de leer verzetten naar de vervalschte kerk, maar de kerk zelden naar de vrome leer.

Doch dat deed men niet.

Men behield de massale Volkskerk, onderscheidde in die kerk een wereldschen kring van een geestelijken kring, en veranderde nu heel de leer en de belijdenis naar die nieuwe voorstelling.

Dat kon toen niet anders, en eerst toen van lieverlede de vrije kerken opkwamen, met de Volkskerk gebroken werd, en de tucht weer aan werd gebonden, kon men tot de aloude belijdenis onzer martelaren terugkeeren.

Doch dan versta men ook wel, dat deze Gereformeerde belijdenis op het stuk van den Doop zeer strenge handhaving van de tucht eischt.

Het moeten kinderkerken van geloovigen zijn, die ten Doop worden gepresenteerd, en om dat waar te maken, moeten die geloovigen niet op zijn zachtst, maar op zijn strengst, zij het ook maar het oordeel der liefde, beoordeeld worden.

Want dit is volkomen waar, dat als men de Gereformeerde belijdenis omtrent het Genadeverbond en den Kinderdoop door laat werken, zoodat ge Gods Verbond heilig houdt, dan keert de oude ellende weer, en wordt deze uw belijdenis nogmaals een leugen.

— — — — —

Gereformeerde prediking.

X.

Onze pertinente verklaring, dat in de vergadering der geloovigen de Koning hij zijn volk gehoor vraagt en het door den Dienaar des Woords, als zijn ambassadeur, toespreekt, heeft bij wijze van ingezonden stuk een tegenspraak uitgelokt, die, hoe scherp en kras ook, ons toch welkom is.

Ze luidt aldus:

Hooggeachtte Redacteur!

Gelegenheid noch lust heb ik thans, om met een eenigszins uitvoerig schrijven de bezwaren te ontwikkelen, die ik gevoelde bij het lezen van uw 75 en 8e artikel over de »Gereformeerde prediking«, en ook U zou dit wellicht ongelieven komen.

Wij mij echter veroorloven, het weinig dat hier volgt, in uw blad neer te stellen.

U hebt, kort saamgevat, geschreven, dat de predikatie van den V. D. M. vlak het omgekeerde is van het spreken der kerkleden uit en over Gods Woord, en dat de kerkangers geen mensch gaan hooren, maar hun Koning.

Ik zou nu bescheiden wenschen te vragen: Waar blijft, bij zulk een voorstelling, het onderscheid tusschen het feilbare menschenwoord (de feilbare uitlegging) en het onfeilbare Koningswoord?

En ten tweede, op welke Schriftplaatsen is de leer gebouwd, dat de eigenlijke, de groote taak van een V. D. M. schuilt in het brengen van de eigen woorden des Konings gedurende enkele uren op den Zondag, in het midden van de vergadering der geloovigen?

Deze leer schijnt zeer gemakkelijk voor het leven van een V. D. M. Immers, alle critiek over zijn predikatie vervalt dan, want wie zal zich vermeten 's Konings woorden te criticeeren? En met het spreken van den last des Konings, gedurende een paar uren, is de V. D. M. dan zoodat van zijne taak af.

Maar de reactie kan dunkt mij niet uitbliven, omdat op deze wijze den geloovigen het Woord eerst onnemen wordt, om het hun daarna door den mond van den V. D. M. weer toe te vegen, en alsoo (ondanks vele verzachtende bijredenen over toeping, gebondenheid aan den lastbrief, enz.) het schepsel verheerlijkt wordt boven den Schepper, en een middelbaar gesteld tusschen Christus en de bezitters van Zijn Woord (de geloovigen).

Dat een groepen zending als gezant des Heels het Woord brengt tot de heidenen, zal geen Gereformeerde tegenspreken. Maar hoe kan den geloovigen »gehoort« worden wat het fundament van hun geloof, de bron van hun dageliksche voedsel, het tuitgans van hun wapenen, de spooktheek voor hun gemeenschapsleden, het richtsnoer voor hun bespratingen is?

Wort de zin van El. 4:11 niet tot zijn recht gebruikt, door de schoone en verheven taak van een V. D. M. op te vatten als de roeping om de geloovigen te dienen met de vruchten van hun Schriftstudie — zonder dat men alles wat zij in de predikatie zeggen, identificeert met het Woord Gods?

In art. 7 van onze Belijdenis staat, ik behoeft het u waarschijnlijk niet te herinneren, dat de geschriften van geene menschen, hoe heilig ook, vergeleken mogen worden bij de Goddelijke geschriften, maar is de geschreven preek hiervan uitgezonderd? Dan kan toch niet.

In Zondag 7 H. C. wordt geleerd, dat de H. Geest door het Evangelie het geloof in het hart werkt, niet door de prediking van het Evangelie, nadat dit eenmaal ontvangen is.

Steven wij nu zelfs de Roomschen op hun pad niet voorbij, als wij elkaar sampraten, dat

wij slechts eens in de week, op Zondag en dan zeker en met gezag, de stem des Konings hooren? Waar de kerkrechtelijke theorie tegenwoordig heengaat, — ik weet het waarlijk niet.

Met beleefden dank voor de opening
Uw Dnr. Dur.
G.

M, 13 Mei 1895.

Dit schrijven trok ons daarom aan, omdat er ernst in spreekt.

Deze klagende broeder wil, dat het in Gods huis waarheid en meenens zal zijn.

Is de Bediening des Woords een spreken van den Koning tot zijn volk, laat dit dan ook uitkomen, en die indruk van heel de predikatie door de gemeente worden weggedragen.

Dien indruk nu ontvang de kerkgaande gemeente doorgaans niet. En ook deze broeder schijnt onder de predikatie des Woords weinig anders te hebben vernomen, dan zeker stichtelijk woord, gelijk ook iemand buiten het ambt dit evengoed kon geven.

De pretentie van ambassadeur des Konings te zijn, en zulk een predikatie passen alzoo niet op elkander.

De wijn is niet naar het etiket, en het etiket is naar den wijn niet.

Dit geeft iets leugenachtigs, en hier tegen komt hij met al den ernst zijner ziel op.

Hoe nu dezen broeder te overtuigen? Ons dunkt het best zoo, dat we eerst elk vermoeden bij hem bannen, alsof de door ons gegeven voorstelling eene verzinning onzerzijds, een spijksplinterieuwe vinding van de Heraut zou zijn.

Zij er daarom aan herinnerd, hoe de voorstelling, dat de Dienaar des Woords een ambassadeur Christi is, officieel aldus door onze kerken is gegeven, en de eeuwen door stand hield.

Zij is er in de tweede plaats op gewezen, hoe de Gereformeerde kerken in den Catechismus over de Sleutelen des Hemelrijks deze voorstelling zelfs tot een bestanddeel van der kerken belijdenis maakten.

Zij voorts opgemerkt, dat de Heraut pas begon met dit punt toe te lichten, en dat het alzoo misschien doeltreffender ware geweest, indien deze broeder ons eerst had laten uitspreken, waardoor zijn bezwaren vanzelf zouden ondervanpen zijn.

En eindelijk zij er nadruk op gelegd, hoe niets zoozeer als de tegenovergestelde voorstelling de prediking ontzenuwd, de predikatie ontzield heeft, tot dat metterdaad ten slotte de Dienaar des Woords geen ander noch hooger besef had, dan dat hij over dit of dat punt, over dezen of dien tekst nu zoo zijn gedachten eens voor de gemeente ging uitstallen.

Deze geheele eeuw, en zelfs reeds in de laatste helft der vorige eeuw, is de Bediening des Woords daardoor aan haar huster onzonken.

Haar goud is verdund.

De gemeente had geen besef meer van wat de predikatie eigenlijk zijn moest, en de Dienaren dreven met dezelfde dwaling af.

Eerst in de tweede helft dezer eeuw, dank zij ook Kohlbrugges optreden, begon hierin een keer te komen.

En nu komt feitelijk het dilemma hierop neer: Wat wilt ge? Zult ge de Bedienaren des Woords weer laten dalen en zinken, tot er van de Sleutelen des Hemelrijks niets overblijft? Of wel, zult ge, door nogmaals ingang te geven aan de voorstelling onzer aloude kerken, de prediking verheffen, den prediker opnieuw bezielen, en zoo een betere toekomst voorbereiden?

Dit toch geven we voetstoots toe: De prediking, gelijk ze voor het meereendeel plaats grijpt, beantwoordt aan dat hooge ideaal nog volstrekt niet, en de klacht over de ongenoegzame kracht die van de prediking uitgaat, is tamelijk algemeen.

In de 16de en de 17de eeuw was de predikatie zulk een kracht in het nationale leven, dat metterdaad de prediking de algemeene denkbeelden beheerscht, de zeden en gewoonten bevestigd, de nationale roeping tot klaarheid heeft gebracht.

De tegenstanders waren bang voor de predikatie, omdat ze wel wisten, hoe, waar de predikatie doorging, het volk voor de vrees Gods werd gewonnen.

Thans is dit slechts ten deele waar.

Er is nog wel stichting, er is wel waarheidsontvanging, er is wel onderwijzing, maar van een geestelijke kracht, die als een stoomboor door alles heenboort, ontwaart men zoo weinig.

Er is wel werking, maar de ware stuwkracht zit er niet; achter.

En dit nu is juist daaraan te wijten, dat zoo menig prediker als een vermaner onder de broederen optreedt, en dat de ambassadeur van Christus zoo veelszins schillen blijft.

We wazen er meermaals op, als de president van een rechtbank, onder vrienden zijnde, van een diefstal hoort, en hierover aan tafel zijn verontwaardiging lucht, en zegt dat men die schelmen minstens vijf jaar moest geven, dan is en blijft dat zoo zijn opinie, die met uw opinie of met anderer opinie, in gezag gelijk staat.

Maar als nu diezelfde man een maand later als president in de rechtbank zit, en diezelfde dief komt voor, en de rechter zegt u ten slotte: Gij hebt vijf jaar — dan is het wel dezelfde man, en dezelfde dief, en dezelfde straf, maar nu als kennis in den Naam des Heeren, door de Overheid, die Gods dienarens is, uitgesproken.

En zoo ook is het hier.

Een Dienaar des Woords kan in een gezelschap precies hetzelfde zeggen, en wel straks op den kansel zegt, maar in gezelschap uitgesproken, blijft dat zoo zijn opinie waar nu opinie tegenover staat.